

Karistusseadustiku, kriminaalmenetluse seadustiku ja väärteomenetluse seadustiku muutmise seadus

§ 1. Karistusseadustiku muutmine

Karistusseadustikus tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 1 lõike 1 teine lause muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Väärtegude eest karistamiseks võib sätestada käesoleva seadustiku üldosast erisusi, kui seda nõuab reguleeritava valdkonna eripära.“;

2) paragrahvi 49 tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kutse- või ametiõiguste kuritarvitamise, ametikohustuste rikkumisega seotud kuriteo, keskkonnavastase süüteo või ioniseeriva kiirgusega seotud süüteo eest võib kohus lisakaristusena kohaldada teataval ametikohal töötamise või teataval tegevusalal tegutsemise keeldu kuni kolmeks aastaks.“;

3) paragrahvi 49¹ lõikes 1 asendatakse sõnad „võimaldamise või majanduslase kuriteo“ sõnadega „võimaldamise, majanduslase kuriteo, keskkonnavastase süüteo või ioniseeriva kiirgusega seotud süüteo“;

4) paragrahvi 55¹ teksti täiendatakse punktiga 3 järgmises sõnastuses:

„3) teataval tegevusalal tegutsemise keeldu käesoleva seadustiku §-s 49 sätestatud tingimustel.“;

5) paragrahvi 82 lõiget 1 täiendatakse punktiga 1¹ järgmises sõnastuses:

„1¹) viis aastat käesoleva seadustiku 20. peatükis ning 22. peatüki kolmandas jaos sätestatud teise astme kuriteo asjas tehtud kohtuotsuse jõustumisest;“;

6) seadustiku 20. peatükki täiendatakse 1. jaoga järgmises sõnastuses:

„1. jagu Üldsätted

§ 351¹. Keskkonnavastase kuriteo koosseisu tunnused

(1) Kui käesolevas peatükis sätestatud kuriteokoosseisu tunnuseks on tagajärje põhjustamise oht, lähtutakse selle koosseisutunnuse sisustamisel sellest, kas:

1) tegu on ohtlik keskkonnale, inimese elule või tervisele;

- 2) teo vahetuks objektiks olev aine või materjal on ohtlik keskkonnale, inimese elule või tervisele;
- 3) tegu on toime pandud ilma vajaliku loata või
- 4) tegu on toime pandud selleks väljastatud loa nõudeid rikkudes ja mil määral on ületatud seaduses, selle alusel kehtestatud õigusaktis, Euroopa Liidu õigusaktis või loas kehtestatud piirväärtust.

(2) Kui käesolevas peatükis sätestatud kuriteokoosseisu tunnuseks on olulise kahju tekkimine vee, pinnase või välisõhu kvaliteedile, vee seisundile, ökosüsteemile, looma- või taimeliikide isenditele, lähtutakse selle koosseisutunnuse sisustamisel järgmisest:

- 1) keskkonna algne olukord;
- 2) keskkonnakahju laad, sealhulgas selle kestus, ulatus ja pöördumus, sh heastamise võimalikkus;
- 3) elupaiga, liigi, kaitstava ala või veekogu kaitseriim ja selle eesmärk või
- 4) keskkonnakahju rahaline suurus, kui see on määratav.

(3) Kui käesolevas peatükis sätestatud kuriteokoosseisu tunnuseks on kuriteo toimepanemise vahetu objekti oluline kogus, lähtutakse selle koosseisutunnuse sisustamisel järgmisest:

- 1) teo vahetuks objektiks oleva aine või materjali ühikute või liigi isendite arv ja mil määral on ületatud seaduses, selle alusel kehtestatud õigusaktis, Euroopa Liidu õigusaktis või loas kehtestatud piirväärtust;
- 2) teo vahetuks objektiks oleva liigi kaitseriim ja selle eesmärk;
- 3) keskkonnakahju heastamise võimalikkus, selleks kuluv aeg ja maksumus või
- 4) teo vahetu objekti rahaline suurus, kui see on määratav.

§ 351². Keskkonnakaitseloa mõju isiku vastutusele

Kui käesolevas peatükis sätestatud kuriteokoosseisu tunnuseks on teo toimepanemine ebaseaduslikult, lubamatult, ilma vastava loata või loanõudeid rikkudes, ei vabane teo toime pannud isik vastutusest, kui:

- 1) isik tegutses keskkonnakaitseloa alusel, mis oli saadud pettuse, sunni või vägivallaga või käesoleva seadustiku §-des 294, 296, 298, 298¹, 299 ja 300¹ sätestatud kuriteoga või
- 2) isiku tegevuse aluseks olev keskkonnakaitseloa või selle väljastamine on ilmselgelt vastuolus oluliste keskkonnakaitse põhimõtete ja põhikohustustega.“;

7) paragrahvidest 352–371 moodustatakse seadustiku 20. peatüki 2. jagu ja selle pealkiri sõnastatakse järgmiselt:

„2. jagu Süüteod keskkonna vastu“;

8) paragrahvi 352 lõikes 2 asendatakse arv „3200“ arvuga „200 000“;

9) paragrahvi 353 lõikes 3 asendatakse arv „2000“ arvuga „200 000“;

10) paragrahvi 356 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Kohus võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83² sätestatule.“;

11) paragrahvi 357 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Kohus võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83² sätestatule.“;

12) seadustikku täiendatakse §-ga 357¹ järgmises sõnastuses:

„§ 357¹. Euroopa Liidu kaitsealuse liigi isendite surmamine, hävitamine, häirimine ja nendega seotud kauplemise nõuete rikkumine ning kaitsealuse elupaiga seisundi kahjustamine

(1) Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50) lisas IV nimetatud looma- või taimeliigi, lisas V nimetatud ja looduskaitseaduse § 10 lõike 3 või 4 kohaselt kaitstava looma- või taimeliigi või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.01.2010, lk 7–25) nimetatud linnuliigi isendite surmamise, hävitamise, müügi või müügiks pakkumise eest või nende loodusest eemaldamise nõuete rikkumise eest, kui neid isendeid oli olulises koguses, –

karistatakse rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistusega.

(2) Nõukogu määruse (EÜ) 338/97 looduslike looma- ja taimeliikide kaitse kohta nendega kauplemise reguleerimise teel (EÜT L 61, 03.03.1997, lk 1–69) lisades A ja B nimetatud kaitsealuse liigi isendite, nende osade või nendest saaduga kauplemise või lisas C nimetatud kaitsealuse liigi isendite, nende osade või nendest saadu impordi nõuete rikkumise eest, kui see toimus olulises koguses, –

karistatakse rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistusega.

(3) Kaitstava loodusobjekti, sealhulgas Natura 2000 võrgustiku ala seisundi olulise kahjustamise eest või sellel alal paikneva, nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II lisa punktis a loetletud loomaliigi isendi olulise häirimise eest –

karistatakse rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistusega.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1, 2 või 3 sätestatud teo eest, kui sellega on põhjustatud:

1) ulatusliku ja pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või

2) märkimisväärse suuruse või keskkonnaväärtusega ökosüsteemi või elupaiga hävimine kaitstaval loodusobjektil või pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju sellisele ökosüsteemile või elupaigale,

–

karistatakse kuni kaheksa-aastase vangistusega.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1, 2, 3 või 4 sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –

karistatakse rahalise karistusega.

(6) Kohus võib kohaldada käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83² sätestatule.“;

13) seadustikku täiendatakse §-ga 358¹ järgmises sõnastuses:

„§ 358¹. Euroopa Liidu kaitsealuse liigi isendite surmamine, hävitamine, häirimine ja nendega seotud kauplemise nõuete rikkumine ning kaitsealuse elupaiga seisundi kahjustamine ettevaatamatuses

(1) Nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ lisa IV nimetatud looma- või taimeliigi, lisa V nimetatud ja looduskaitseaduse § 10 lõike 3 või 4 kohaselt kaitstava looma- või taimeliigi või Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2009/147/EÜ nimetatud linnuliigi isendite surmamine, hävitamise, müügi või müügiks pakkumise eest või nende isendite loodusest eemaldamise nõuete rikkumise eest ettevaatamatuses, kui neid isendeid oli olulises koguses, –
karistatakse rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega.

(2) Nõukogu määruse (EÜ) 338/97 lisades A ja B nimetatud kaitsealuse liigi isendite, nende osade või nendest saaduga kauplemise või lisa C nimetatud kaitsealuse liigi isendite, nende osade või nendest saadud impordi eest ettevaatamatuses, kui see toimus olulises koguses, –
karistatakse rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega.

(3) Kaitstava loodusobjekti, sealhulgas Natura 2000 võrgustiku ala seisundi olulise kahjustamise eest või sellel alal paikneva, nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ II lisa punktis a loetletud loomaliigi isendi olulise häirimise eest ettevaatamatuses –
karistatakse rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1, 2 või 3 sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahalise karistusega.“;

14) paragrahvi 361 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Kohus võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83² sätestatule.“;

15) paragrahvi 362 lõikes 2 asendatakse arv „3200“ arvuga „400 000“;

16) paragrahvi 363 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Kohus võib kohaldada käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83² sätestatule.“;

17) seadustikku täiendatakse §-ga 363¹ järgmises sõnastuses:

„§ 363¹. Tegevsloata tegutsemine olulise keskkonnamõjuga tegevsvaldkonnas

(1) Tegevusloata tegutsemise eest, kui tegevusega kaasneb või võib kaasneda oluline keskkonnamõju, kui seaduse alusel oli tegevusluba nõutav, samuti loanõuete rikkumise eest, kui sellega on põhjustatud oluline kahju või olulise kahju oht vee, pinnase või välisõhu kvaliteedile, vee seisundile, ökosüsteemile, looma- või taimeliikide isenditele, – karistatakse rahalise karistuse või kuni viieaastase vangistusega.

(2) Sama teo eest, kui sellega on põhjustatud:

1) ulatusliku ja pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või
2) märkimisväärse suuruse või keskkonnaväärtusega ökosüsteemi või elupaiga hävimine kaitstaval loodusobjektidel või pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju sellisele ökosüsteemile või elupaigale, –
karistatakse kuni kaheksa-aastase vangistusega.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 2 sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahalise karistusega.

(4) Tegevuseks, millega kaasneb oluline keskkonnamõju, loetakse käesoleva paragrahvi tähenduses keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lõikes 1 sätestatud tegevusvaldkondi.

(5) Tegevuseks, millega võib kaasneda oluline keskkonnamõju, loetakse käesoleva paragrahvi tähenduses tegevust keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse § 6 lõike 4 alusel kehtestatud tegevusvaldkonnas.

(6) Kohus võib kohaldada käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83² sätestatule.“;

18) paragrahvi 364 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Aine, energia, materjali, ioniseeriva kiirguse või jäätmete ebaseadusliku keskkonda juhtimise või heitmise eest, samuti normatiive ületava müra põhjustamise eest, kui sellega on põhjustatud oht inimese elule või tervisele või oluline kahju või olulise kahju oht vee, pinnase või välisõhu kvaliteedile, ökosüsteemile, looma- või taimeliikide isenditele, – karistatakse rahalise karistuse või kuni viieaastase vangistusega.“;

19) paragrahvi 364 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Keskkonnanõuetele mittevastava toote turule laskmise eest, kui selle toote kasutamine mitme inimese poolt põhjustab aine, energia, materjali või ioniseeriva kiirguse keskkonda juhtimise või heitmise ja, kui sellega on põhjustatud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud oht või kahju, – karistatakse rahalise karistuse või kuni viieaastase vangistusega.“;

20) paragrahvi 364 lõiked 2 ja 2¹ tunnistatakse kehtetuks;

21) paragrahvi 364 täiendatakse lõigetega 2² ja 2³ järgmises sõnastuses:

„(2²) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 1¹ sätestatud teo eest, kui sellega on põhjustatud:

- 1) ulatusliku ja pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või
- 2) märkimisväärse suuruse või keskkonnaväärtusega ökosüsteemi või elupaiga hävimine kaitstaval loodusobjektidel või pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju sellisele ökosüsteemile või elupaigale,

–

karistatakse kuni kaheksa-aastase vangistusega.

(2³) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 1¹ sätestatud teo eest, kui sellega on ettevaatamatusest põhjustatud inimese surm, –

karistatakse kuni kümneaastase vangistusega.“;

22) paragrahvi 364 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1, 1¹, 2² või 2³ sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –

karistatakse rahalise karistusega.“;

23) paragrahvi 364 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Kohus võib kohaldada käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83² sätestatule.“;

24) paragrahvi 365 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Aine, energia, materjali, ioniseeriva kiirguse või jäätmete ebaseadusliku keskkonda juhtimise või heitmise eest, samuti normatiive ületava müra põhjustamise eest ettevaatamatusest, kui sellega on põhjustatud oht inimese elule või tervisele või oluline kahju või olulise kahju oht vee, pinnase või välisõhu kvaliteedile, ökosüsteemile, looma- või taimeliikide isenditele, –

karistatakse rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistusega.“;

25) paragrahvi 365 lõiked 1¹ ja 1² tunnistatakse kehtetuks;

26) paragrahvi 365 täiendatakse lõigetega 1³ ja 1⁴ järgmises sõnastuses:

„(1³) Keskkonnanõuetele mittevastava toote turule laskmise eest ettevaatamatusest, kui selle toote kasutamine mitme inimese poolt põhjustab aine, energia, materjali või ioniseeriva kiirguse keskkonda juhtimise või heitmise ja, kui sellega on põhjustatud käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud oht või kahju, –

karistatakse rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistusega.

(1⁴) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 1³ sätestatud teo eest, kui sellega on põhjustatud inimese surm, –

karistatakse kuni viieaastase vangistusega.“;

27) paragrahvi 365 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1, 1³ või 1⁴ sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahalise karistusega.“;

28) paragrahvi 365 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Kohus võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõikes 1⁴ sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83² sätestatule.“;

29) paragrahvi 366 lõike 2 arv „2000“ asendatakse arvuga „100 000“;

30) paragrahvi 367 pealkirja täiendatakse pärast sõna „Kemikaalide“ sõnaga „käitlemise“;

31) paragrahvi 367 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kemikaalide, neil põhinevate segude või toodete käitlemise või jäätmehoolduse nõuete rikkumise eest, kui sellega on põhjustatud oht inimese elule või tervisele või oluline kahju või olulise kahju oht vee, pinnase või välisõhu kvaliteedile, ökosüsteemile, looma- või taimeliikide isenditele, –
karistatakse rahalise karistuse või kuni viieaastase vangistusega.“;

32) paragrahvi 367 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Olulise koguse ohtlike jäätmete jäätmehoolduse nõuete rikkumise eest –
karistatakse rahalise karistuse või kuni viieaastase vangistusega.“;

33) paragrahvi 367 täiendatakse lõigetega 2¹ ja 2² järgmises sõnastuses:

„(2¹) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 1¹ sätestatud teo eest, kui sellega on põhjustatud:
1) ulatusliku ja pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või
2) märkimisväärse suuruse või keskkonnaväärtusega ökosüsteemi või elupaiga hävimine kaitstaval loodusobjektidel või pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju sellisele ökosüsteemile või elupaigale,
–
karistatakse kuni kaheksa-aastase vangistusega.

(2²) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 1¹ sätestatud teo eest, kui sellega on ettevaatamatusest põhjustatud inimese surm, –
karistatakse kuni kümneaastase vangistusega.“;

34) paragrahvi 367 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1, 1¹, 2¹ või 2² sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahalise karistusega.“;

35) paragrahvi 367 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Kohus võib kohaldada käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83² sätestatule.“;

36) paragrahvi 368 pealkirja täiendatakse pärast sõna „Kemikaalide“ sõnaga „käitlemise“;

37) paragrahvi 368 lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Kemikaalide, neil põhinevate segude või toodete käitlemise või jäätmehoolduse nõuete rikkumise eest ettevaatamatusel, kui sellega on põhjustatud oht inimese elule või tervisele või oluline kahju või olulise kahju oht vee, pinnase või välisõhu kvaliteedile, ökosüsteemile, looma- või taimeliikide isenditele, –

karistatakse rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega.“;

38) paragrahvi 368 täiendatakse lõigetega 1¹ ja 1² järgmises sõnastuses:

„(1¹) Olulise koguse ohtlike jäätmete jäätmehoolduse nõuete rikkumise eest ettevaatamatusel – karistatakse rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega.

(1²) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 1¹ sätestatud teo eest, kui sellega on põhjustatud inimese surm, –

karistatakse kuni viieaastase vangistusega.“;

39) paragrahvi 368 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1, 1¹ või 1² sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –

karistatakse rahalise karistusega.“;

40) paragrahvi 368 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Kohus võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõikes 1² sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83² sätestatule.“;

41) paragrahvi 368¹ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Riikidevahelise jäätmeveo nõuete rikkumise eest, kui jäätmete vedu toimus olulises koguses, –

karistatakse rahalise karistuse või kuni viieaastase vangistusega.“;

42) paragrahvi 368¹ täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Sama teo eest, kui sellega on põhjustatud:

1) ulatusliku ja pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või
2) märkimisväärse suuruse või keskkonnaväärtusega ökosüsteemi või elupaiga hävimine kaitstaval loodusobjektidel või pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju sellisele ökosüsteemile või elupaigale,
–
karistatakse kuni kaheksa-aastase vangistusega.“;

43) paragrahvi 368¹ lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 1¹ sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahalise karistusega.“;

44) paragrahvi 368¹ täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Kohus võib kohaldada käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83² sätestatule.“;

45) paragrahvi 368² pealkirja täiendatakse pärast sõnu „ebaseaduslik käitamine“ sõnadega „sulgemine ja ehitamine“;

46) paragrahvi 368² lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Käitise ebaseadusliku käitamine, sulgemine või ehitamine eest, millega on põhjustatud oht inimese elule või tervisele või oluline kahju või olulise kahju oht vee, pinnase või välisõhu kvaliteedile, ökosüsteemile, looma- või taimeliikide isenditele, –
karistatakse rahalise karistuse või kuni viieaastase vangistusega.“;

47) paragrahvi 368² täiendatakse lõigetega 1¹ ja 1² järgmises sõnastuses:

„(1¹) Suurõnnetuse ohuga ettevõtte ebaseadusliku käitamine, sulgemine või ehitamine eest, kui sellega on põhjustatud:

1) ulatusliku ja pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või
2) märkimisväärse suuruse või keskkonnaväärtusega ökosüsteemi või elupaiga hävimine kaitstaval loodusobjektidel või pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju sellisele ökosüsteemile või elupaigale,
–
karistatakse kuni kaheksa-aastase vangistusega.

(1²) Suurõnnetuse ohuga ettevõtte ebaseadusliku käitamine, sulgemine või ehitamine eest, kui sellega on ettevaatamatusest põhjustatud inimese surm, –
karistatakse kuni kümneaastase vangistusega.“;

48) paragrahvi 368² lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1, 1¹ või 1² sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahalise karistusega.“;

49) paragrahvi 368² täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Kohus võib kohaldada käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83² sätestatule.“;

50) paragrahvi 368³ pealkiri ja lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 368³. Fluoritud kasvuhoonegaasi ja osoonikihti kahandava aine, seda gaasi ja ainet sisaldava ning sellel põhineva toote ja seadme või selle osa ebaseaduslik käitlemine

(1) Fluoritud kasvuhoonegaasi või osoonikihti kahandava aine, seda gaasi või ainet sisaldava või sellel põhineva toote või seadme või selle osa ebaseadusliku kasutamise, tootmise, impordi, ekspordi, turule laskmise, kasutusele võtmise või keskkonda juhtimise või heitmise eest – karistatakse rahalise karistuse või kuni viieaastase vangistusega.“;

51) paragrahvi 368³ täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Sama teo eest, kui sellega on põhjustatud:

- 1) ulatusliku ja pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või
 - 2) märkimisväärse suuruse või keskkonnaväärtusega ökosüsteemi või elupaiga hävimine kaitstaval loodusobjektidel või pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju sellisele ökosüsteemile või elupaigale,
-

karistatakse kuni kaheksa-aastase vangistusega.“;

52) paragrahvi 368³ lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 1¹ sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –

karistatakse rahalise karistusega.“;

53) paragrahvi 368³ täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Kohus võib kohaldada käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83² sätestatule.“;

54) paragrahvi 368⁵ pealkirja täiendatakse pärast sõnu „ebaseaduslik käitamine“ sõnadega „sulgemine ja ehitamine“;

55) paragrahvi 368⁵ lõige 1 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Käitise ebaseadusliku käitamine, sulgemine või ehitamine eest ettevaatamatusest, millega on põhjustatud oht inimese elule või tervisele või oluline kahju või olulise kahju oht vee, pinnase või välisõhu kvaliteedile, ökosüsteemile, looma- või taimeliikide isenditele, –

karistatakse rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega.“;

56) paragrahvi 368⁵ täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Suurõnnetuse ohuga ettevõtte ebaseadusliku käitamise, sulgemise või ehitamise eest ettevaatamatusest, kui sellega on põhjustatud inimese surm, – karistatakse kuni viieaastase vangistusega.“;

57) paragrahvi 368⁵ lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 1¹ sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahalise karistusega.“;

58) paragrahvi 368⁵ täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Kohus võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83² sätestatule.“;

59) paragrahvi 368⁶ pealkiri ja lõige 1 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„§ 368⁶. Fluoritud kasvuhoonegaasi ja osoonikihti kahandava aine, seda gaasi ja ainet sisaldava ning sellel põhineva toote ja seadme või selle osa ebaseaduslik käitlemine ettevaatamatusest

(1) Fluoritud kasvuhoonegaasi või osoonikihti kahandava aine, seda gaasi või ainet sisaldava või sellel põhineva toote või seadme või selle osa ebaseadusliku kasutamise, tootmise, impordi, ekspordi, turule laskmise, kasutusele võtmise või keskkonda juhtimise või heitmise eest ettevaatamatusest –

karistatakse rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega.“;

60) paragrahvi 369 pealkiri ja lõige 1 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„§ 369. Üleujutuse ja soostumise põhjustamine ning veekogumi lubamatu kahjustamine“;

(1) Üleujutuse või soostumise põhjustamise eest, kui sellega on tekitatud oluline kahju keskkonnale, –

karistatakse rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega.“;

61) paragrahvi 369 täiendatakse lõigetega 2¹ ja 2² järgmises sõnastuses:

„(2¹) Pinna- või põhjavee lubamatu võtmise eest, millega on põhjustatud oluline kahju või olulise kahju oht pinnaveekogumi ökoloogilisele seisundile või ökoloogilisele potentsiaalile või põhjaveekogumi koguselisele seisundile, –

karistatakse rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistusega.

(2²) Sama teo eest, kui sellega on põhjustatud:

1) ulatusliku ja pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või
2) märkimisväärse suuruse või keskkonnaväärtusega ökosüsteemi või elupaiga hävimine kaitstaval loodusobjektidel või pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju sellisele ökosüsteemile või elupaigale,
–
karistatakse kuni kaheksa-aastase vangistusega.“;

62) paragrahvi 369 lõige 3 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1, 2, 2¹ või 2² sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahalise karistusega.“;

63) paragrahvi 369 täiendatakse lõikega 4 järgmises sõnastuses:

„(4) Kohus võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõikes 2² sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83² sätestatule.“;

64) paragrahvi 370 pealkiri ja lõige 1 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„§ 370. Üleujutuse ja soostumise põhjustamine ning veekogumi lubamatu kahjustamine ettevaatamatusest

(1) Üleujutuse või soostumise põhjustamise eest ettevaatamatusest, kui sellega on tekitatud oluline kahju keskkonnale, –
karistatakse rahalise karistusega.“;

65) paragrahvi 370 täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Pinna- või põhjavee lubamatu võtmise eest ettevaatamatusest, millega on põhjustatud oluline kahju või olulise kahju oht pinnaveekogumi ökoloogilisele seisundile või ökoloogilisele potentsiaalile või põhjaveekogumi koguselisele seisundile, –
karistatakse rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega.“;

66) paragrahvi 370 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 1¹ sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahalise karistusega.“;

67) seadustiku 20. peatüki 2. jagu täiendatakse §-dega 371¹–371⁴ järgmises sõnastuses:

„§ 371¹. Raadamisvabade toodete määruuses sätestatud asjaomase saaduse ja toote turule laskmise, turul kättesaadavaks tegemise ning eksportimise keelu rikkumine

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1115, milles käsitletakse teatavate raadamise ja metsade degradeerumisega seotud saaduste ja toodete liidu turul kättesaadavaks

tegemist ja liidust eksportimist ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 995/2010 (ELT L 150, 09.06.2023, lk 206–247), artiklis 3 sätestatud keelu rikkumise eest – karistatakse rahatrahviga kuni kolmsada trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui neid saadusi või tooteid oli olulises koguses, – karistatakse rahalise karistuse või kuni viieaastase vangistusega.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud teo eest, kui sellega on põhjustatud:

- 1) ulatusliku ja pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või
- 2) märkimisväärse suuruse või keskkonnaväärtusega ökosüsteemi või elupaiga hävimine kaitstaval loodusobjektidel või pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju sellisele ökosüsteemile või elupaigale,

–
karistatakse kuni kaheksa-aastase vangistusega.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni neli protsenti juriidilise isiku või tema konsolideerimisgrupi aastasest käibest trahviotsusele eelnenud majandusaastal või kuni kolmekordses väärteto tulemusel teenitud kasule vastavas summas.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 või 3 sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahalise karistusega.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud juriidilise isiku või tema konsolideerimisgrupi käive arvutatakse konkurentsiseaduse § 24 lõike 8 alusel kehtestatud käibe arvutamise juhendi järgi.

(7) Kohus võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõikes 2 või 3 sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83² sätestatule.

§ 371². Raadamisvabade toodete määrukses sätestatud asjaomase saaduse ja toote olulises koguses turule laskmise, turul kättesaadavaks tegemise ning eksportimise keelu rikkumine ettevaatamatusest

(1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/1115 artiklis 3 sätestatud keelu rikkumise eest ettevaatamatusest, kui neid saadusi või tooteid oli olulises koguses, – karistatakse rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahalise karistusega.

§ 371³. Looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide kasutamise nõuete rikkumine

(1) Looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide kasutamise nõuete rikkumise eest, millega on põhjustatud oht inimese elule või tervisele või oluline kahju või olulise kahju oht vee, pinnase või välisõhu kvaliteedile, ökosüsteemile, looma- või taimeliikide isenditele, – karistatakse rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistusega.

(2) Sama teo eest, kui sellega on põhjustatud:

- 1) ulatusliku ja pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või
- 2) märkimisväärse suuruse või keskkonnaväärtusega ökosüsteemi või elupaiga hävimine kaitstaval loodusobjektidel või pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju sellisele ökosüsteemile või elupaigale,

–

karistatakse kuni kaheksa-aastase vangistusega.

- (3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teo eest, kui sellega on ettevaatamatusest põhjustatud inimese surm, –

karistatakse kuni kümneaastase vangistusega.

- (4) Käesoleva paragrahvi lõikes 1, 2 või 3 sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –

karistatakse rahalise karistusega.

- (5) Kohus võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõikes 2 või 3 sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83² sätestatule.

§ 371⁴. Looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide kasutamise nõuete rikkumine ettevaatamatusest

- (1) Looduslikku tasakaalu ohustavate võõrliikide kasutamise loa või volituse tingimuste rikkumise eest ettevaatamatusest, millega on põhjustatud oht inimese elule või tervisele või oluline kahju või olulise kahju oht vee, pinnase või välisõhu kvaliteedile, ökosüsteemile, looma- või taimeliikide isenditele, –

karistatakse rahalise karistuse või kuni üheaastase vangistusega.

- (2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –

karistatakse rahalise karistusega.“;

68) seadustiku 22. peatüki 3. jagu täiendatakse §-ga 410¹ järgmises sõnastuses:

„§ 410¹. Koosseisutunnuste sisustamine ja keskkonnanõuete mõju isiku vastutusele

Käesolevas jaos sätestatud kuriteokoosseisude tunnuste sisustamisel kohaldatakse käesoleva seadustiku § 351¹ lõiget 1 ja 2 ning §-s 351² sätestatut.“;

69) paragrahvi 412 pealkiri ja lõige 1 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„§ 412. Kiirgustegevuse nõuete rikkumine

- (1) Kiirgustegevuse nõuete rikkumise eest, kui sellega on põhjustatud oht inimese elule või tervisele või oluline kahju või olulise kahju oht vee, pinnase või välisõhu kvaliteedile, ökosüsteemile, looma- või taimeliikide isenditele, –

karistatakse rahalise karistuse või kuni viieaastase vangistusega.“;

70) paragrahvi 412 täiendatakse lõigetega 1¹ ja 1² järgmises sõnastuses:

„(1¹) Sama teo eest, kui sellega on põhjustatud:

1) ulatusliku ja pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju õhu, pinnase või vee kvaliteedile või
2) märkimisväärse suuruse või keskkonnaväärtusega ökosüsteemi või elupaiga hävimine kaitstaval loodusobjektidel või pöördumatu või pikaajalise mõjuga kahju sellisele ökosüsteemile või elupaigale,
–
karistatakse kuni kaheksa-aastase vangistusega.

(1²) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud teo eest, kui sellega on ettevaatamatusest põhjustatud inimese surm, –
karistatakse kuni kümneaastase vangistusega.“;

71) paragrahvi 412 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1, 1¹ või 1² sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahalise karistusega.“;

72) paragrahvi 412 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Kohus võib kohaldada käesolevas paragrahvis sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83² sätestatule.“;

73) paragrahvi 412¹ pealkiri ja lõige 1 muudetakse ning sõnastatakse järgmiselt:

„§ 412¹. Kiirgustegevuse nõuete rikkumine ettevaatamatusest

(1) Kiirgustegevuse nõuete rikkumise eest ettevaatamatusest, kui sellega on põhjustatud oht inimese elule või tervisele või oluline kahju või olulise kahju oht vee, pinnase või välisõhu kvaliteedile, ökosüsteemile, looma- või taimeliikide isenditele, –
karistatakse rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistusega.“;

74) paragrahvi 412¹ täiendatakse lõikega 1¹ järgmises sõnastuses:

„(1¹) Sama teo eest, kui sellega on põhjustatud inimese surm, –
karistatakse kuni viieaastase vangistusega.“;

75) paragrahvi 412¹ lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 või 1¹ sätestatud teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, –
karistatakse rahalise karistusega.“;

76) paragrahvi 412¹ täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Kohus võib kohaldada käesoleva paragrahvi lõikes 1¹ sätestatud kuriteo eest kuriteoga saadud vara laiendatud konfiskeerimist vastavalt käesoleva seadustiku §-s 83² sätestatule.“;

77) seadustiku normitehnilisest märkusest jäetakse välja tekstiosa „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2008/99/EÜ keskkonna kaitsmise kohta kriminaalõiguse kaudu (ELT L 328, 06.12.2008, lk 28–37); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/123/EÜ, millega muudetakse direktiivi 2005/35/EÜ, mis käsitleb laevade põhjustatud merereostust ning karistuste kehtestamist merereostusega seotud rikkumiste eest (ELT L 280, 27.10.2009, lk 52–55)“;

78) seadustiku normitehnilist märkust täiendatakse tekstiosaga „Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2024/1203, mis käsitleb keskkonna kaitsmist kriminaalõiguse kaudu ning millega asendatakse direktiivid 2008/99/EÜ ja 2009/123/EÜ (ELT L, 2024/1203, 30.04.2024, lk 1–28); Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv (EL) 2024/1260, mis käsitleb kriminaaltulu tuvastamist ja konfiskeerimist (ELT L 2024/1260, 02.05.2024, lk 1–28)“.

§ 2. Kriminaalmenetluse seadustiku muutmine

Kriminaalmenetluse seadustiku paragrahvi 126² lõikes 2 asendatakse tekstiosa „§ 357 lõigetes 1 ja 3, § 361 lõigetes 1 ja 3, § 363 lõikes 2, § 364 lõigetes 2–3, §-des 368¹“ tekstiosaga „§ 357 lõigetes 1 ja 3, § 357¹, § 361 lõigetes 1 ja 3, § 363 lõikes 2, §-des 363¹, 364, 365, 367, 368¹–368³, 371³“.

§ 3. Väärteomenetluse seadustiku muutmine

Väärteomenetluse seadustikus tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 52 täiendatakse lõikega 15¹ järgmises sõnastuses:

„(15¹) Karistusseadustiku § 371¹ lõigetes 1 ja 4 ettenähtud väärtegede kohtuväline menetleja on Keskkonnaamet ning Põllumajandus- ja Toiduamet.“;

2) paragrahvi 83 punkt 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„2) väärteoasja arutades on vaja otsustada aresti mõistmine, alaealise mõjutusvahendi kohaldamine, loomapidamise keelamine või ettevõtlus- või tegutsemiskeelu kohaldamine.“;

3) paragrahvi 107 lõike 1 punktis 1 asendatakse sõnad „või loomapidamise keelu“ sõnadega „või loomapidamise, ettevõtlus- või tegutsemiskeelu“;

4) paragrahvi 111 punktis 4¹ asendatakse sõnad „või loomapidamise keelu“ sõnadega „või loomapidamise, ettevõtlus- või tegutsemiskeelu“.

Lauri Hussar
Riigikogu esimees

Tallinn, 2026

Algatab Vabariigi Valitsus 1. juunil 2026. a nr 2-6/26-01084

Vabariigi Valitsuse nimel

(allkirjastatud digitaalselt)

Heili Tõnisson
Valitsuse nõunik